

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Geografii
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2014/2015**

KOD UCZNIWA

--	--	--	--

Etap: wojewódzki

Data: 10 marca 2015 r.

Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron (zadania 1-15).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są odpowiedzi, np: A, B, C, D. Wybierz poprawne odpowiedzi i zaznacz je znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem Brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
9. Podczas rozwiązywania arkusza uczniowi wolno korzystać z prostego kalkulatora.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **54**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	4	5	5	4	2	6	5	5	4	3	4	3	3	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -
2. Członek -
3. Członek -
4. Członek -

Zadanie 1. (3 p.)

Dopasuj metodę kartograficzną używaną do prezentowania na mapie następujących zjawisk dopisując w ostatniej kolumnie odpowiednią cyfrę do litery:

<i>zjawisko</i>	<i>metoda</i>	<i>odpowiedź</i>
A – rozkład temperatur	1 – kartogram	A - ...
B – struktura użytków rolnych wg województw	2 – izarytmiczna	B - ...
C – lesistość wg województw	3 – sygnaturowa	C - ...
D – rozmieszczenie surowców energetycznych w Polsce	4 – kropkowa	D - ...
E – rozmieszczenie ludności na świecie	5 – powierzchniowa	E - ...
F – występowanie gleb w Polsce	6 – kartodiagram	F - ...

Zadanie 2. (4 p.)

Oceń prawdziwość poniższych informacji związanych z położeniem Polski wpisując **Tak** przy informacjach prawdziwych i **Nie** przy fałszywych.

	<i>Informacja</i>	<i>Ocena</i>
a.	Polska graniczy z terytoriami siedmiu państw.	
b.	Granica lądowa Polski z Republiką Czeską ma 1022 km.	
c.	Obecny przebieg granic Polski jest podobny do sytuacji sprzed II wojny.	
d.	Różnica długości trwania dnia między południowym a północnym krańcem Polski w pierwszy dzień lata wynosi ponad 1 godzinę	
e.	Najkrótsza jest granica Polski z Rosją.	
f.	Różnica miejscowego czasu słonecznego między zachodnim, a wschodnim krańcem Polski wynosi prawie 30 minut.	
g.	W Europie Polska zajmuje 9 miejsce pod względem wielkości terytorium.	
h.	Polska jest położona w „węźle geologicznym” Europy, na styku wiekich struktur geologicznych.	

Zadanie 3. (5 p.)

Do każdej z podanych krain dopisz nazwę najwyższego wzniesienia i przyporządkuj jego wysokość bezwzględną spośród podanych poniżej (podano jedną wartość więcej).

<i>Kraina</i>	<i>Najwyższe wzniesienie</i>	<i>Wysokość w m n.p.m</i>
Beskid Śląski		
Góry Stołowe		
Gorce		
Pojezierze Mazurskie		
Bieszczady		

Wysokości: 312, 612, 919, 1257, 1310, 1346.

Zadanie 4. (5 p.)

Na mapie zaznaczono cyframi charakterystyczne miejsca występowania gleb: inicjalnych, czarnoziemów, czarnych ziem, rędzin, mad rzecznych. Przyporządkuj oznaczeniu cyfrowemu właściwy typ gleby i podaj nazwę krainy, dla której ta gleba jest charakterystyczna.



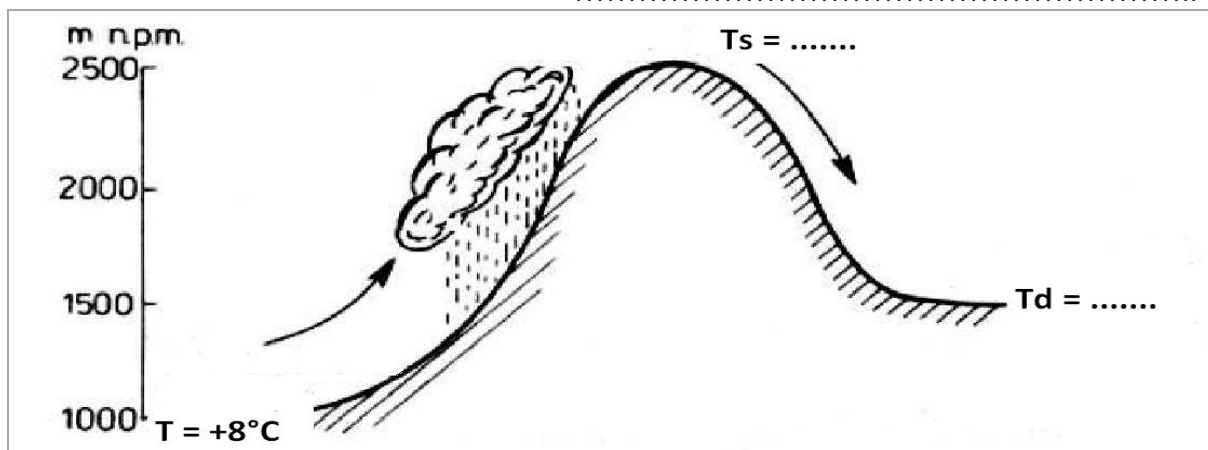
źródło: opracowanie własne

Oznaczenie	Typ gleby	Przykład krainy
1		
2		
3		
4		
5		

Zadanie 5. (4 p.)

Rysunek przedstawia barierę klimatyczną jaką tworzą Tatry powodując powstawanie fenu.

- Oblicz temperaturę powietrza w miejscach oznaczonych symbolami T_s i T_d i uzupełnij rysunek wpisując wyniki.
- Zaznacz na rysunku literą **Z**, po której stronie Tatr leży Zakopane.
- Podaj dwie cechy fenu (halnego):



źródło: opracowanie własne

Zadanie 6. (2 p.)

W Bielsku-Białej 24 czerwca spadło 120 litrów deszczu na 1 m².

- a. Podkreśl, jaka to była ilość opadów w mm; 1,2mm, 12mm, 120 mm, 1200mm.
- b. Oblicz, jaka masa wody spadła na miasto, które ma 125 km² powierzchni, przyjmując, że opad był równomierny w całym mieście, a 1 tona wody = 1m³

Odpowiedź:

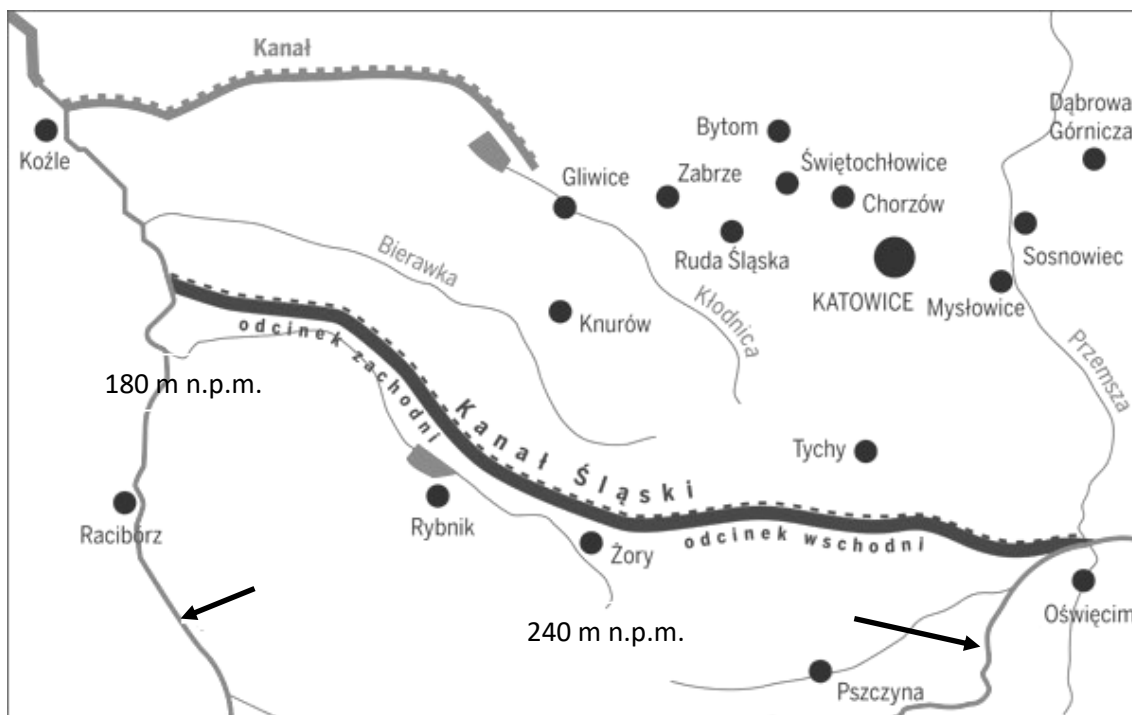
Zadanie 7. (6 p.)

Co jakiś czas powraca pomysł budowy Kanału Śląskiego. Zapoznaj się z tekstem i mapą, a następnie wykonaj poniższe zadania.

„Ministerstwo Infrastruktury chce reanimować w Polsce transport śródlądowy, a jednym z jego elementów jest powrót do koncepcji budowy liczącego 95 km Kanału Śląskiego. To pomysł nad którym zastanawiano się już w okresie zaborów, a bardziej realnych kształtów nabral w latach 70. ubiegłego wieku. Chodzi o kanał Odra-Wisła biegnący od Koźła do Oświęcimia.(...)”

Reanimacja żeglugi śródlądowej odciążałaby też zakorkowane drogi. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (...) transport samochodowy przewozi 81 proc. towarów, a kolej 15 proc. Tymczasem na przewiezienie ładunku o takiej samej masie na odległość 100 km barka potrzebuje 1,3 l oleju napędowego, kolej już 1,7 l, a ciężarówka aż 4,11 litra. Ministerstwo Infrastruktury wyliczyło też, że żegluga jest energooszczędnym sposobem transportu także z innego powodu: 1 litr paliwa pozwala przemieścić statkiem rzecznym na odległość 1 km aż 127 ton ładunku, podczas gdy samochodem jedynie 50 ton, a koleją 97 ton.”

Źródło: <http://warszawa.naszemiasto.pl/arttykul/kanal-slaski-polaczy-odre-z-wisla,69497,art,t,id,tm.html>



skala 1 :

- a. Podpisz na mapie dwie rzeki wskazane strzałkami.
- b. Wpisz na mapie nazwę kanału widocznego w górnej części mapy.
- c. Podaj dwie korzyści jakie może przynieść wybudowanie tego kanału.
 -.....
 -.....
- d. Podaj dwa potencjalne zagrożenia jakie może przynieść wybudowanie tego kanału.
 -.....
 -.....
- e. Udowodnij, że żegluga jest energooszczędnym sposobem transportu

- f. Podaj nazwy trzech miast, w których mogłyby powstać porty rzeczne

Zadanie 8. (5 p.)

Korzystając z mapy z zadania 6

- a. oblicz spadek rzeki Rudy, która ma 50 km długości. Zapisz obliczenia.

Odp:

- b. narysuj kolorową linią przebieg działu wodnego na południe od Katowic.
- c. oblicz skalę mapy, wiedząc że odległość z Raciborza do Oświęcimia wynosi 78 km.
 Wpisz wyznaczoną skalę pod mapą w zadaniu 7.

Zadanie 9. (5 p.)

Na mapie zaznaczono miejscowości związane z występowaniem wyszczególnionych surowców mineralnych. Nanieś na mapę odpowiednie symbole (przy każdej miejscowości).

-  węgiel kamienny
-  ropa naftowa
-  węgiel brunatny
-  rudy miedzi
-  sól kamienna



Źródło: M, J Świątkowscy Zrozumieć geografję. Testy z geografii dla klas 1-3 gimnazjum. Tales 2009

Zadanie 10. (4 p.)

Na podstawie tabeli, w której zamieszczono informacje dotyczące ludności wybranych województw w 2010 r. wykonaj polecenie. Wpisz odpowiednią literę na mapie administracyjnej.:

- A. Województwo o największym wskaźniku zgonów
- B. Województwo o największym udziale ludności mieszkającej w miastach
- C. Województwo o największym udziale ludności mieszkającej na wsi
- D. Województwo o największym wskaźniku urodzeń

Województwo	Gęstość zaludnienia Os./km ²	Urodzenia Na 1000 ludności	Zgony Na 1000 ludności	Wskaźnik urbanizacji (%)
Łódzkie	139	10,0	12,3	64
Opolskie	109	8,9	9,6	52,3
Podlaskie	59	10,0	9,9	60,4
Śląskie	376	10,3	10,3	78,0
Warmińsko- mazurskie	59	11	9,0	59,7

Źródło; CKE. Egzamin maturalny z geografii. Pp, 2013r. (zmienione)

**Zadanie 11. (3 p.)**

Tabele przedstawia strukturę produkcji energii w Polsce w 2011 roku i prognozę struktury w 2030 roku według źródeł energii w procentach (%)

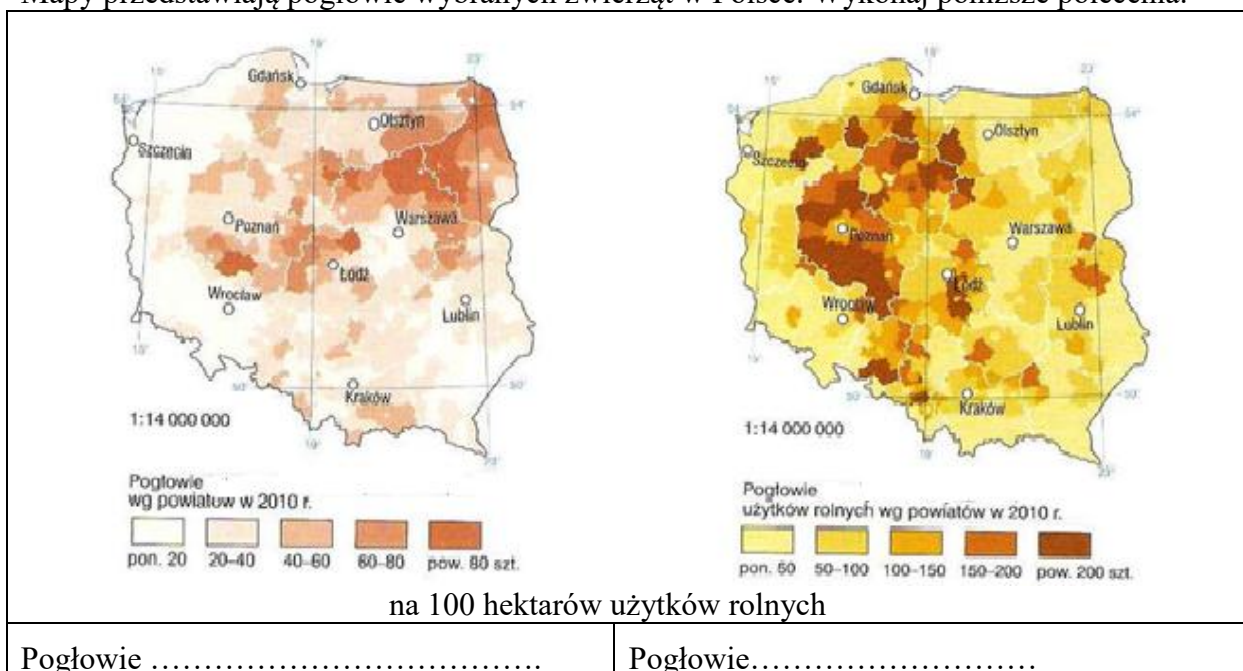
Źródło energii	2011	2030
Węgiel kamienny	53,4	35,8
Węgiel brunatny	32,1	21,0
Odnawialne źródła energii	8	18,8
Paliwo jądrowe	-	15,7
Gaz ziemny	3,6	6,6
inne	2,9	2,1

Na podstawie własnej wiedzy i danych w tabeli podaj:

- Jakie zmiany w strukturze produkcji energii nastąpią w Polsce w latach 2011—2030?
.....
.....
- Podaj 2 przyczyny tych zmian.
-.....
-.....
- Wymień 3 odnawialne źródła energii (OZE)
-.....
-.....
-.....

Zadanie 12. (5 p.)

Mapy przedstawiają pogłowie wybranych zwierząt w Polsce. Wykonaj poniższe polecenia.



- W wykropkowane miejsca pod mapą wpisz nazwę zwierząt, którego pogłowie mapa przedstawia.
- Jaki czynnik zdecydował o dużym pogłowie
na Mazowszu i Podlasiu?
.....
- Jaki czynnik zdecydował o dużym pogłowie
w Wielkopolsce i na Kujawach?
.....
- Jaki czynnik zdecydował o niskim pogłowie obu gatunków zwierząt wzdłuż
zachodniej granicy Polski, w województwie lubuskim i zachodniopomorskim?
.....
- Podaj przyczynę spadku pogłowia bydła w ostatnich latach w Polsce.
.....

Zadanie 13. (3 p.)

Na podstawie tabeli wybranych wskaźników zanieczyszczenia powietrza w roku 2011 w Polsce i województwie śląskim wykonaj poniższe zadania.

OBSZAR	Zanieczyszczenia pyłowe		Zanieczyszczenia gazowe bez CO ₂	
	(tys. t)	(%)	(tys. t)	%
Polska	57,5	100	1664,9	100
Woj. śląskie	12,7		656	

a) Oblicz udział procentowy województwa śląskiego w zanieczyszczeniach pyłowych i gazowych, a następnie wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli. Zapisz obliczenia. Obliczenia:

b) Podaj dwa przykłady gałęzi gospodarki będących głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w województwie śląskim.

-.....
-.....

c) Wymień 2 przykłady zakładów przemysłowych będących największym źródłem zanieczyszczeń.

-.....
-.....

Zadanie 14. (3 p.)

Poniżej wypisano 10 obiektów turystycznych Polski. Zaznacz X te z nich, , które znajdują się na liście Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury.

- A. Puszcza Białowieska
- B. Średniowieczne miasto Toruń
- C. Tatrzański Park Narodowy
- D. Kopalnia soli w Wieliczce
- E. Zabytkowy rynek Poznania
- F. Historyczne centrum Warszawy
- G. Kościoły Pokoju w Świdnicy i Jaworze
- H. „Droga Królewska” w Gdańsku
- I. Biebrzański Park Narodowy
- J. Niemiecki Obóz Koncentracyjny Oświęcim-Brzezinka

Zadanie 15. (4 p.)

Rozpoznaj na podstawie opisu obiekty turystyczne Polski i wpisz ich nazwy w miejsca wykropkowane

- A. W niewielkiej rzece przepływającej przez ten obszar mieszkają bobry. Dużo tu dolin otoczonych wapiennymi skałami przybierającymi dziwne kształty, np. maczug. Z wapieni budowano tu niegdyś zamki, z których do dziś pozostały przeważnie ruiny. To teren parku narodowego leżącego niedaleko dawnej stolicy Polski.
.....
- B. Jeszcze 100 lat temu była to mała wieś z bardzo zdrowym powietrzem. To dlatego od początku XX wieku zaczęli tam przyjeżdżać wczasowicze. Także po to by podziwiać wielką górę przypominającą śpiącego rycerza. Dzisiaj to miasto odwiedzają tłumy turystów i trudno już w nim o prawdziwy spokój.
.....
- C. Domy z czerwonych cegieł, wiele zalesionych pagórków i jeziora – to otoczenie tego największego w regionie miasta. Przepływa przez nie Łyna. Ciekawostką jest, że inna miejscowość o tej nazwie znajduje się blisko Częstochowy
.....
- D. To niewielkie miasto na południu Polski – słynne uzdrowisko, w którym już przed II wojną światową zbudowano wiele pensjonatów. W jednym z nich – w „Patrii” przebywał słynny polski śpiewak Jan Kiepura. W Domu Zdrojowym można się napić wody Jan lub Zuber
.....

Brudnopis